

Asia: VN/20253/2024

Lausuntopyyntö: Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa työ- ja elinkeinoministeriön asettaman fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportista.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on sitoutunut kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan ja näkee, että se voidaan toteuttaa yritysten kilpailukyky säilyttäen ja sitä jopa parantaen. Vihreässä siirtymässä on merkittävää kasvupotentiaalia ja uusia vientimahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Vihreän siirtymän ytimessä oleva sähköistyminen suoraan (tai epäsuorasti muun muassa puhtaan vedyn valmistuksen kautta) tulee lisäämään merkittävästi sekä sähkön käyttöä että vaihtelevaa uusiutuvaa tuotantoa tulevina vuosina. Tämä haastaa sähköjärjestelmämme toimivuutta jatkossa nykyistä enemmän.

Hallitusohjelmassa linjataan, että Suomessa riittää sähköä kohtuulliseen hintaan myös tuulettomien pakkasjaksojen aikana. EU:n uuden sähkömarkkina-mallin mukaan jäsenmaiden on asetettava fossiilittomalle joustolle ohjeellinen tavoite, jonka saavuttamiseksi voidaan ottaa käyttöön tukijärjestelmä. Työ- ja elinkeinoministeriön työryhmä katsoi, että tuen tulee olla tarjouskilpailuun perustuva investointituki, jota voisi saada mikä tahansa tekniset vaatimukset täyttävä teknologia. Uutta kapasiteettia arvioitiin tarvittavan 800 MW vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi työryhmä esitti mm. erilaisia kriteerejä tukikelpoiselle kapasiteetille.

EK näkee työryhmän loppuraportin heijastelevan hyvin itse asian monimutkaisuutta. Sähkömarkkinoiden kehittämisestä keskusteltaessa ei ole aina selvää, mitä ongelmaa lähdetään ratkaisemaan: saatavuutta pitkissä tuulettomina pakkasjaksoissa, lyhyemmissä tuulettomissa jaksoissa vaiko äkillisissä häiriöissä pitkin vuotta; hintapiikkejä/negatiivisia hintoja vaiko suurta vaihtelua ylipäänsä, yms). Fossiilittoman jouston tukimekanismi voisi olla yksi osa sähköjärjestelmämme toimivuuden turvaamisessa jatkossa, jos se ei aiheuta haittaa markkinaehtoisille investoinneille tai nykyisille markkinatoimijoille. Hintasignaalin tulee säilyä sähkömarkkinalla

jatkossakin ohjaamaan investointeja sekä kulutusta ja tuotantoa ajallisesti. Loppuraportin kannattama teknologianeutraalisuus on tärkeä periaate tukijärjestelmiä luotaessa.

Koska perusteellista vaikutustenarviointia ei ole ollut saatavilla, on tukimekanismissa hankala ottaa täsmällisemmin kantaa. Esimerkiksi järjestelmän kustannuksista ja sen maksajatahosta (sähkön käyttäjät, tuottajat tai valtion budjetti) on nähty erilaisia näkemyksiä, joten jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää eri-tyistä huomiota taloudellisiin kokonaisvaikutuksiin.

Heinonen Ulla
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ruohomäki Kati
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Vihreä kasvu